

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-
педагогічної
роботи

2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Європейські студії

рівень вищої освіти

другий (магістерський)

галузь знань

29 «Міжнародні відносини»

спеціальність

291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та

регіональні студії»

освітні програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»

вид дисципліни

за вибором

(обо'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2020/ 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2020 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Дедурін Г.Г., к.і.н., доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від «28» серпня 2020 року, № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»

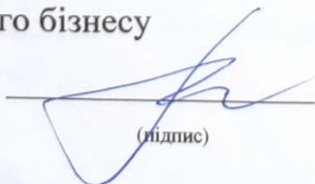
Валерія БАРАНОВА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «28» серпня 2020 року, № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Європейські студії» складена відповідно до освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»

підготовки магістра

за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. *Метою* викладання навчальної дисципліни є формування у слухачів цілісного уявлення про національні інтереси держав ЄС у різних регіонах світу в умовах глобалізації й регіоналізму та про механізми їх реалізації з застосуванням наявних ресурсів.

Також викладання дисципліни передбачає розвиток у слухачів практичних навичок з аналізу проблемних ситуацій у відносинах Україна-ЄС шляхом опрацювання інформаційних матеріалів, нормативних і законодавчих актів та розв'язання практичних завдань. Він тісно пов'язаний з навчальними дисциплінами «Геополітика», «Геоeкономіка», «Регіональні системи міжнародних відносин», «Міжнародні відносини та світова політика», «Міжнародні економічні відносини».

1.2. Основними *завданнями* вивчення дисципліни є виявити специфіку відносин Україна-ЄС на різних етапах, проаналізувати основні законодавчі документи, що визначають відносини Україна-ЄС, визначити сучасний стан відносин Україна ЄС та основні проблеми, проаналізувати основні напрями та програми співробітництва Україна-ЄС.

Формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 2 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 4 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності;

ЗК 5 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 7 – вміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення;

- формування наступних фахових компетентностей:

СК 2 – поглиблені знання про природу та джерела зовнішньої політики, еволюцію підходів до формування та здійснення зовнішньої політики, принципи організації системи зовнішньої політики та функціонування інститутів зовнішньої політики;

СК 3 – здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

СК 4 – здатність виробляти підходи до розв'язання проблем і завдань у сфері міжнародних відносин, міжнародної та національної безпеки, зовнішньої політики, організувати та здійснювати наукові дослідження проблем міжнародних відносин, визначати наукові проблеми, готувати наукові доповіді, здійснювати їх публічну апробацію;

СК 5 – здатність провадити прикладні аналітичні розробки проблем міжнародних відносин та світової політики, фахово готувати аналітичні матеріали та довідки;

СК 7 – розуміння особливостей розвитку країн та регіонів світу, сутності процесів глобалізації, сучасних глобальних та регіональних процесів, включаючи процеси європейської та євроатлантичної інтеграції.

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни
За вибором
Денна форма навчання
Рік підготовки
1-й
Семестр
2-й
Лекції
30 год.
Практичні, семінарські заняття
15 год.
Лабораторні заняття
-
Самостійна робота
105 год.

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

Програмні результати навчання:

ПРН1 – знання основних етапів розвитку відносин Україна – ЄС та найбільш суттєвих проблем у відносинах України з державами-членами Європейського Союзу

ПРН2 – уміти визначати особливості основних напрямків і програм співробітництва України з ЄС на сучасному етапі.

ПРН3 – володіти навичками спільного розв'язання проблемних ситуацій, самостійного опанування навчального матеріалу, опрацювання додаткових джерел інформації.

ПРН4 – здатність до самостійного аналізу проблемних ситуацій у відносинах Україна – ЄС та пропонування заходів щодо їх вирішення.

Матриця компетентностей та програмних результатів навчання, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Європейські студії» у відповідності до ОПШ

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК2; ЗК4	<i>здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності</i>	ПРН1	<i>знання основних етапів розвитку відносин Україна – ЄС та найбільш суттєвих проблем у відносинах України з державами-членами Європейського Союзу</i>
ЗК5	<i>здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</i>	ПРН3	<i>володіти навичками спільного розв'язання проблемних ситуацій, самостійного опанування навчального матеріалу, опрацювання додаткових джерел інформації</i>
ЗК7	<i>вміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення</i>	ПРН4	<i>здатність до самостійного аналізу проблемних ситуацій у відносинах Україна – ЄС та пропонування заходів щодо їх вирішення</i>
Фахові компетентності (ФК)			
СК2; СК3	<i>поглиблені знання про природу та джерела зовнішньої політики, еволюцію підходів до формування та здійснення зовнішньої політики, принципи організації системи зовнішньої</i>	ПРН2	<i>уміти визначати особливості основних напрямків і програм співробітництва України з ЄС на сучасному етапі</i>

	<p>політики та функціонування інститутів зовнішньої політики; Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, суспільному, культурному та інформаційному</p>		
СК4; СК5	<p>Здатність виробляти підходи до розв'язання проблем і завдань у сфері міжнародних відносин, міжнародної та національної безпеки, зовнішньої політики, організувати та здійснювати наукові дослідження проблем міжнародних відносин, визначати наукові проблеми, готувати наукові доповіді, здійснювати їх публічну апробацію; Здатність провадити прикладні аналітичні розробки проблем міжнародних відносин та світової політики, фахово готувати аналітичні матеріали та довідки, працювати з дипломатичними та міжнародними</p>	ПРНЗ	<p>володіти навичками спільного розв'язання проблемних ситуацій, самостійного опанування навчального матеріалу, опрацювання додаткових джерел інформації</p>

	<i>документами</i>		
СК7	<i>Розуміння особливостей розвитку країн та регіонів світу, сутності процесів глобалізації, сучасних глобальних та регіональних процесів, включаючи процеси європейської та євроатлантичної інтеграції</i>	ПРН4	<i>здатність до самостійного аналізу проблемних ситуацій у відносинах Україна – ЄС та пропонування заходів щодо їх вирішення</i>

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Становлення відносин між Україною і ЄС (перша половина 1990-х рр.).

Реакція ЄС на проголошення незалежності України. Визначення позицій України щодо євроінтеграції. Правове оформлення відносин Україна-ЄС.

Тема 2. Активізація двосторонніх відносин (друга половина 1990-х – 2004 р.)

Зростання зацікавленості ЄС у співробітництві з Україною. Визначення євроінтеграції як пріоритетного напрямку зовнішньої політики України. Основні етапи гармонізації законодавства України та ЄС.

Тема 3. Зміни у відносинах Україна-ЄС у зв'язку із розширенням ЄС у 2004 р.

Вплив процесу розширення на двосторонні відносини. Використання досвіду нових членів ЄС для України. Нові можливості для України та їх використання.

Тема 4. Довгострокові стратегії співробітництва між Україною та ЄС

Новелізація стратегії інтеграції України до Європейського Союзу та інновації ЄПС. Стратегія щодо ринкового реформування економіки. Підвищення ефективності державної інформаційної політики.

Тема 5. Новітній етап розвитку відносин Україна - ЄС

Лісабонський договір: новації та реформування ЄС. Вплив на українсько-європейські відносини вступу в дію Лісабонського договору. Підписання політичної та економічної частин Угоди про асоціацію: основні положення. Сучасний стан відносин Україна ЄС: проблеми та перспективи

3. Структура навчальної дисципліни

<i>Назви змістових модулів і тем</i>	усього	л	с.з.	п.з.
<i>Тема 1. Становлення відносин між Україною і ЄС (перша половина 1990-х рр.).</i>	30	6	3	21
<i>Тема 2. Активізація двосторонніх відносин (друга половина 1990-х – 2004 р.)</i>	30	6	3	21
<i>Тема 3. Зміни у відносинах Україна-ЄС у зв'язку із розширенням ЄС у 2004 р.</i>	30	6	3	21
<i>Тема 4. Довгострокові стратегії співробітництва між Україною та ЄС</i>	30	6	3	21
<i>Тема 5. Новітній етап розвитку відносин Україна – ЄС</i>	30	6	3	21
Усього годин	150	30	15	105

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Становлення відносин між Україною і ЄС (перша половина 1990-х рр.).</i>	3
2	<i>Активізація двосторонніх відносин (друга половина 1990-х – 2004 р.)</i>	3
3	<i>Зміни у відносинах Україна-ЄС у зв'язку із розширенням ЄС у 2004 р.</i>	3
4	<i>Довгострокові стратегії співробітництва між Україною та ЄС</i>	3
5	<i>Новітній етап розвитку відносин Україна – ЄС</i>	3
	Разом	15

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
-------	--------------------------------	-----------------

1	<p><i>Тема 1. Становлення відносин між Україною і ЄС (перша половина 1990-х рр.).</i></p> <p><i>Завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - надайте характеристику реакції держав-членів ЄС на проголошення незалежності України. - розгляньте процес визначення позицій України щодо євроінтеграції. Окресліть його основні етапи. - Як відбувалося правове оформлення відносин Україна – ЄС 	21
2	<p><i>Тема 2. Активізація двосторонніх відносин (друга половина 1990-х – 2004 р.)</i></p> <p><i>Завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - визначте причини зростання зацікавленості ЄС у співробітництві з Україною. - Які етапи процесу визначення євроінтеграції як пріоритетного напрямку зовнішньої політики України. - Надайте характеристику основних етапів гармонізації законодавства України та ЄС 	21
3	<p><i>Тема 3. Зміни у відносинах Україна-ЄС у зв'язку із розширенням ЄС у 2004 р.</i></p> <p><i>Завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - окресліть вплив процесу розширення на двосторонні відносини. - Визначте можливості використання досвіду нових членів ЄС для України. - Які нові можливості для України надало дане розширення та якими факторами обумовлювалося їх використання 	21
4	<p><i>Тема 4. Довгострокові стратегії співробітництва між Україною та ЄС</i></p> <p><i>Завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - як відбувалася новелізація стратегії інтеграції України до Європейського Союзу та інновації ЄПС. - Визначте основні переваги та недоліки Стратегії щодо ринкового реформування економіки. - Якими шляхами можна було досягти підвищення ефективності державної інформаційної політики 	21

5.	<p><i>Тема 5. Новітній етап розвитку відносин Україна – ЄС</i></p> <p><i>Завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Лісабонський договір: новації та реформування ЄС. - Яким був вплив на українсько-європейські відносини вступу в дію Лісабонського договору. - Підписання Угоди про асоціацію: основні положення. <p>Сучасний стан відносин Україна ЄС: проблеми та перспективи</p>	21
	Разом	105

6. Індивідуальні завдання (теми для рефератів та інформаційних повідомлень)

1. Становлення відносин між Україною і ЄС (перша половина 1990-х рр.).
2. Реакція ЄС на проголошення незалежності України.
3. Визначення позицій України щодо євроінтеграції.
4. Правове оформлення відносин Україна-ЄС.
5. Активізація двосторонніх відносин (друга половина 1990-х – 2004 р.)
6. Зростання зацікавленості ЄС у співробітництві з Україною.
7. Визначення євроінтеграції як пріоритетного напрямку зовнішньої політики України.
8. Основні етапи гармонізації законодавства України та ЄС.
9. Зміни у відносинах Україна-ЄС у зв'язку із розширенням ЄС у 2004 р.
10. Вплив процесу розширення на двосторонні відносини.
11. Використання досвіду нових членів ЄС для України.
12. Нові можливості для України та їх використання.
13. Довгострокові стратегії співробітництва між Україною та ЄС
14. Новелізація стратегії інтеграції України до Європейського Союзу та інновації ЄПС.
15. Стратегія щодо ринкового реформування економіки.
16. Підвищення ефективності державної інформаційної політики.
17. Лісабонський договір: новації та реформування ЄС.
18. Вплив на українсько-європейські відносини вступу в дію Лісабонського договору.
19. Підписання Угоди про асоціацію: основні положення.
20. Сучасний стан відносин Україна ЄС: проблеми та перспективи

7. Методи контролю

Згідно з наказом № 0202-1/260 від «07» серпня 2020 р. лекції проводяться виключно в онлайн режимі із застосуванням платформ для

відеоконференцій: ZOOM, Skype. 25-30% часу лекції обов'язково резервується для запитань, дискусій, обговорення навчального матеріалу.

Практичні заняття можуть проходити в аудиторії (до 20 осіб), чи в дистанційній формі.

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань в ході самостійної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмій вирішувати розрахункові, ситуаційні та інші задачі;
- контроль та оцінювання вмій проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних та хмарних технологій;
- контроль та оцінювання вмій та навичок вирішувати кейсові проблемні завдання із розподілом ролей в командах.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Структура залікової роботи:

- творче питання – 20 балів;
- тести – 20 балів (10 тестових завдань x 2,0 бали).

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму виконання залікової роботи (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь).

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти залік у **тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** у відповідному дистанційному курсі.

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПІ віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Європейські студії»

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
ПРН1	<i>знання основних етапів розвитку відносин Україна – ЄС та найбільш суттєвих проблем у відносинах України з державами-членами Європейського Союзу</i>	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка презентацій за заданою проблематикою, вирішення кейсів	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, тестових завдань; залікова робота
ПРН2	<i>уміти визначати особливості основних напрямків і програм співробітництва України з ЄС на сучасному етапі</i>	Лекція, вирішення кейсів, виконання в командах проблемно-орієнтованого завдання, аналітичне завдання	Оцінювання рішень ситуаційних задач, тестових завдань; усних відповідей на практичних заняттях, залікова робота
ПРН3	<i>володіти навичками спільного розв'язання проблемних ситуацій, самостійного опанування навчального матеріалу, опрацювання додаткових джерел інформації</i>	Лекція, вирішення кейсів, надання зворотного зв'язку, метафорична гра	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях; тестових завдань, розв'язування ситуаційних задач, залікова робота
ПРН4	<i>здатність до самостійного аналізу проблемних ситуацій у відносинах Україна – ЄС та пропонування заходів щодо їх вирішення</i>	Проектно-орієнтоване завдання, робота в командах, кошик-метод, симуляція	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, виконання творчих завдань, залікова робота

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

– проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

– участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з

підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота					Разом	Залік	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5			
10	15	10	10	15	60	40	100

Вид завдання, що оцінюється	Система оцінювання знань, бали	Критерії оцінки
Оцінювання знань практичних занять (письмова або усна відповідь)	15.0-11.0	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вмів грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання
	10.0-6.0	виставляється здобувачу вищої освіти, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок
	5.0-1.0	виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для чотирирівневої	для дворівневої системи оцінювання

90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Азбука Європейської Інтеграції. Харків: «Апекс+», 2006. 67 с.
2. Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 324 с.
3. Артёмов І. Український вимір європейської та євроатлантичної інтеграції. Навчальний посібник. Ужгород: Ліра, 2008. 332 с.
4. Беззуб І. Сучасний стан і перспективи української євроінтеграції. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1209:such-asnij-stan-i-perspektivi-ukrajinskoji-evrointegratsiji&catid=8&Itemid=350
5. Борисова Ю. Європейська інтеграція. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Юридичні науки»*. 2013. № 1. С. 37 – 42.
6. Дедурін Г.Г., Бурдін М.Ю. Європейський вибір України та демократизація інституцій державної влади. *Історія держави та права України: 1991 – 2019 рр. Підручник*. Х.: Майдан, 2019. С. 279 – 289.
7. Договірні-правова база відносин співробітництва Україна – ЄС.: URL <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/63716.htm>
8. Луць Л. Формування правового механізму взаємодії України з Радою Європи та Євросоюзом. *Віче*. Вип. 7-8. 2006. С. 54-55.
9. Палагнюк Ю. Поняття «Європейська інтеграція» в державному управлінні. *Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології*. 2011. №2. С. 110–115.
10. Палагнюк Ю. Державна євроінтеграційна політика України: теорія, методологія, механізми. Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. 392 с.
11. Чабак О. Правова гармонізація як необхідна складова євроінтеграційних процесів України. *Юридичний вісник*. 2014. №3. С. 46 – 50.

Допоміжна література

12. EU LAW. Text, cases, and materials. Third edition. // Paul Craig, Grainne de Burca. Oxford, 2003. 1242 p.
13. Debates on European Integration. A Reader. // Edited by Mette Eilstrup-Sangiovanni. New York, 2006. 512 p.
14. European Union Politics. Second edition. // Michelle Cini. – Oxford - 2007 – 496 p.
15. The Enlargement of the European Union. Opportunities for Business and Trade. A Guide for the Entrepreneur. // Ine Lejeune and Walter Van Denberghe. - Great Britain – 2005. – 216 p.

16. The EU, The WTO and the NAFTA. Towards a Common Law of International Trade ? // Edited by J.H.H.Weiler. – Oxford – 2005. – 238 p.
17. Economic and Social Law of the European Union. // Jo Shaw, Jo Hunt & Chloe Wallace. – Great Britain – 2007. – 516 p.
18. The Eastern Enlargement of the European Union. Efforts and Obstacles on the Way to Membership. // Edited by Anselm Skuhra. – Innsbruck – 2005. – 280 p.
19. The Economics of European Integration, Second Edition. // Richard Baldwin and Charles Wyplosz. – 2006. – 464 p.
20. The Institutions of the European Union. Second Edition. // Jhon Peterson and Michael Shackleton. – Oxford – 2006. – 390 p.
21. The International Relations of the European Union. // Edited by Steve Marsh and Hans Makenstein. – England – 2005. – 306 p.
22. External relations of the European Union. Legal and Constitutional Foundations. // Piet Eeckhout. – Oxford – 2005. – 490 p.
23. Environmental Policy in the European Union. Actors, institutions and processes. Second Edition. // Edited by Andrew Jordan. – London – 2005. – 366 p.
24. The Government and Politics of the European Union. Sixth Edition. // Neill Nugen. - New York, 2006. 630 p.
25. The Member States of the European Union. // Edited by Simon Bulmer and Christian Leguense. – Oxford – 2005. – 400 p.
26. What is the European Union? Nature and Prospects. // Paul Magonette. - New York - 2005. – 230 p.
27. Interest Representation in the European Union. // Justin Greenwood. - New York - 2003. – 310 p.
28. What's Wrong with the European Union and How to Fix It. // Simon Hix. – Cambridge. 2008. 220 p.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Euroserver. URL: <http://euobserver.com>
2. EurActiv. URL: <http://www.euractiv.com>
3. Бібліотека Міжнародного центру перспективних досліджень. Тема «Європейська інтеграція». URL: <http://www.icps.kiev.ua/library>.
4. Вісник «УНІАН – Новини ЄС» URL: <http://unian.net/ukr/products/95/>
5. Довідник з європейської інтеграції. URL: <http://eu-directory.ea-ua.info/>
6. Європа в Інтернет: Веб-путівник. URL: <http://www.knoweurope.net/demo/html/webdir.htm>
7. Загальна інформація про установи ЄС. URL: <http://europa.eu.int/geninfo/info-en.htm>
8. Офіційний сайт Делегації Європейської Комісії в Україні, Молдові та Білорусі. URL: www.delukr.cec.eu.int
9. Офіційний сайт ЄС. URL: http://europa.eu.int/index_en.htm
10. Сторінка новин EU News. URL: http://europa.eu.int/news/index_en.htm
11. Урядовий портал. Європейський вибір. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=741034&cat_id=31455

12. Відносини Україна-ЄС на сайті ЄС. URL: http://ec.europa.eu/external_relations/ukraine/index_en.htm
13. Україна-ЄС: хронологія відносин URL.: <http://www.delukr.ec.europa.eu/page262.html>
14. Всі угоди між Україною та ЄС. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=31609
15. Угода про партнерство та співробітництво. URL: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=31652&cat_id=31609&ctime=1148909555021
16. Угода про реадмісію Україна – ЄС. URL: <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/publication/content/11746.htm>
17. Угода про спрощення оформлення віз Україна – ЄС. URL: <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/publication/content/11577.htm>
18. Державний департамент з питань адаптації законодавства. URL: <http://www.sdla.gov.ua>
19. Суд ЄС. URL: <http://curia.eu.int>
20. Довідник з європейської інтеграції. URL: <http://eu-directory.ua.info/index.php#golovna>
21. Процес прийняття рішень на сайті ЄС. URL: http://www.europa.eu.int/eur-lex/lex/en/droit_communaute/droit_communaute.htm
22. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 15 квітня 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1629-15#Text>

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1584>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік у **тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** у відповідному дистанційному курсі.